

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEMEL ARMONİ BİLGİLERİNİN ÖLÇÜLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Turgay Tunç
Bülent Ecevit Üniversitesi
Devlet Konservatuvarı, Zonguldak
trgtunc@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının, armoni bilgisi kapsamındaki temel müzik kuramları ve temel armoni bilgi düzeylerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin müzik eğitimi bölümünde öğrenim gören üçüncü sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının temel müzik kuramları ve temel armoni bilgilerini ölçüp değerlendirmek amacıyla öğrencilere, araştırmacı tarafından ilgili literatür taranarak ve uzman görüşleri alınarak geliştirilen “Temel Armoni Bilgisi Testi” uygulanmıştır. Bu testten elde edilen bulgular ışığında öğretmen adaylarının temel armoni bilgi düzeyleri değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Buna göre, öğretmen adaylarının temel armoni bilgilerinin genel olarak orta düzeyde olduğu; fakat eksik bilgilerinin de mevcut olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Müzik Eğitimi, müzik öğretmeni adayı, temel armoni bilgisi.

MEASUREMENT AND EVALUATION OF PRE-SERVICE MUSIC TEACHERS’ BASIC ARMONI KNOWLEDGE

Abstract

The purpose of this study was to investigate and evaluate pre-service music teachers’ knowledge level of basic music theory within the scope of armoni knowledge and basic armoni knowledge. Data was collected from junior pre-service music teachers enrolled in music teaching program at a public university in Turkey. An instrument, “Basic Armoni Knowledge Test”, was developed by the researcher in order to investigate and evaluate pre-service music teachers’ basic music theory and basic armoni knowledge. The findings obtained from the test were used to evaluate and understand the pre-service teachers’ basic armoni knowledge level. The results of the study indicated that in general, pre-service teachers’ basic armoni knowledge level was intermediate level, but they also had imperfect knowledge.

Keywords: Music education, music teacher candidate, basic harmony knowledge.

GİRİŞ

Armoni bilgisi mesleki müzik eğitiminde kuramsal ve uygulamalı boyutta önemli bir rol oynamaktadır. Bu bakımdan müzik öğretmeni adaylarının armoni bilgilerinin ve bu kapsamda temel müzik kuramları bilgi düzeylerinin yeterli düzeyde olması gerekmektedir. Bu bağlamda, nitelik bir armoni eğitimi ancak sağlam temelli bir müzik kuramları eğitimi sayesinde oluşabilir. Burada müzik kuramları eğitiminin yeri ve önemi kuşkusuz kaçınılmazdır. Benzer şekilde Uçan’a (2005:165) göre “Müzik kuramları, müziğin kuramsal ve uygulamalı tüm alanlarına uzanır, tüm kollarına ve dallarına göndermelerde bulunur. Birçok durumda uygulama için kuramın önceliği vardır.”

Bu noktada iyi bir müzik öğretmenin gerekliliği önem kazanmaktadır. “Eğitim programları ne kadar çağdaş ve kusursuz olursa olsun, okullar ve eğitim ortamları ne ölçüde yeterli ve uygun hazırlanırsa hazırlansın, nitelikli öğretmenler yetiştirilmedikçe yapılan çalışmalar istenilen hedefe ulaşamaz” (Töreyin, 1996: 1).

Bu araştırma; müzik öğretmeni adaylarının temel müzik kuramları ve temel armoni bilgi düzeylerinin tespit edilmesi açısından, mesleki alanda armoni bilgisinin etkililiği açısından önemlidir. Çünkü Müzik kuramları ile ilgili derslerin içerikleri incelendiğinde, müzik yazısını doğru ve güzel yazabilme, müzik yazısını doğru ve anlamına uygun okuyabilme-seslendirebilme, dikey ve yatay oluşumları duyabilme, çokseslilikteki örgüyü çözümleyebilme, eserlerin biçimsel yapılanmalarını çözümleyebilme, gibi konular görülmektedir (Sevgi, 2003:65). Benzer şekilde Cangal'a (2008: 16) göre, armoni bilgisi gibi teknik bir konunun anlaşılabilmesi için, temel müzik bilgileri düzeyindeki çeşitli bilgi ve kavramların kazanılmış olması gerekmektedir.

Tufan, Bulut ve Kılıç (2007) yaptıkları çalışmada Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarını kazanmış Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerin, ortaöğretimde almış oldukları Müziksel İşitme Okuma Yazma dersinin özel amaçlarına ulaşma durumlarını incelemişlerdir. Bu çalışmanın bulgularına göre, öğrencilerin Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi özel amaçlarına ulaşma durumundaki başarı düzeyinin düşük olduğu ileri sürülmüştür. Benzer şekilde, Bulut ve Bulut (2011) sınıf öğretmeni adaylarıyla yapmış oldukları çalışmada, sınıf öğretmenlerinin ilköğretim 1. kademe müzik derslerinde kullanacakları temel müzik kuramları bilgi düzeylerini tespit edilmeyi ve bu tespitler ışığında sınıf öğretmeni adaylarının temel müzik kuramları bilgilerini değerlendirmişlerdir. Bu çalışmanın bulguları, sınıf öğretmeni adaylarının, Sol anahtarlı dizek üzerine yazılan "do1-do2" aralığındaki nota adlarını bilme durumları dışındaki diğer temel müzik kuramları bilgilerinin çok düşük düzeyde veya tamamen eksik olduğu sonucunu ortaya konmuştur.

Buradan hareketle çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının, armoni bilgisi kapsamındaki temel müzik kuramları ve temel armoni bilgi düzeylerinin tespit edilmesi ve değerlendirilmesidir.

YÖNTEM

Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'de bir devlet üniversitesinin müzik eğitimi anabilim dalında, 2015–2016 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören, 34 üçüncü sınıf müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır.

Araştırmada, konunun kuramsal temellerinin oluşturulması aşamasında literatür taraması yapılmıştır. Bunun yanında müzik öğretmeni adaylarının temel müzik kuramları ve temel armoni bilgi düzeylerini ölçüp değerlendirmek amacıyla, çalışma grubunda bulunan müzik öğretmeni adaylarına, araştırmacı tarafından ilgili literatür taranarak ve uzman görüşleri alınarak geliştirilen "Temel Armoni Bilgisi Testi" uygulanmıştır. Anketin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla, müzik eğitimi alanında uzman olan bir profesör, bir doçent ve iki öğretim görevlisinin görüşleri alınmıştır.

Bu test dört ana kategoriden ve her kategoride 10 soru olmak üzere toplam 40 sorudan oluşmaktadır. Bu kategoriler; temel müzik işaretleri bilgisi, temel müzik terimleri bilgisi, kulak eğitimi teorisi ve armoni bilgisi biçimindedir.

Araştırmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde "aritmetik ortalama", "yüzde" ve "frekans" dağılımları kullanılmış. Temel Armoni Bilgisi Testi'nin her bir alt kategorisindeki her soru 1 puan olmak üzere ana kategorilerden alınabilecek en yüksek puan 10; testin toplamında alınabilecek en yüksek puan ise 40 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Öğretmen Adaylarının Temel Müzik İşaretleri Bilgisine İlişkin Bulgular

Ankette bu alt kategoride yer alan soruların ortalaması 10 üzerinden 7,32'dir. Öğretmen adaylarının cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının hepsinin (%100) 1., 2., 6. ve 10. soruları doğru yaptığı görülmektedir. Birinci soru "dolap" işaretiyle, ikinci soru "senyo" işaretiyle ve altıncı soru da "puandorg" işaretiyle ilgiliyken onuncu soru tartım yazılışlarıyla ilgilidir. Örneğin ikinci soru aşağıdaki gibidir:

- Aşağıdakilerden hangisi "senyo" işaretidir?

A) B) C) D)

Öğretmen adaylarının en zorlandıkları soru ise 3. (%59) ve 9. (%94) sorulardır. Üçüncü soru “do anahtarı” ile ilgiliyken, dokuzuncu soru hız terimleriyle ilgilidir. Örneğin dokuzuncu soru aşağıdaki gibidir:

- Temponun aşamalı bir şekilde yavaşlatılmasına ne ad verilir?
A) rubato B) ritardando C) ritenuto D) rallentando

Öğretmen Adaylarının Temel Müzik Terimleri Bilgisine İlişkin Bulgular

Ankette bu alt kategoride yer alan soruların ortalaması 10 üzerinden 7,32’dir. Öğretmen adaylarının cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun 7. (%94) ve 9. (%94) soruları doğru yaptığı görülmektedir. Yedinci soru “prozodi” teriminin tanımıyla ilgiliyken, dokuzuncu soru “pizzicato” teriminin tanımıyla ilgilidir. Örneğin dokuzuncu soru aşağıdaki gibidir:

- Yaylı çalgılarda yayla değil, eşik yanından telleri parmakla çekerek çalma biçimine ne ad verilir?
A) Marcato B) Staccato C) Pizzicato D) Portato

Öğretmen adaylarının en zorlandıkları sorular ise 5. (%71) ve 10. (%62) sorulardır. Beşinci soru “Ritm” teriminin tanımıyla ilgiliyken, onuncu soru “Suit” teriminin tanımıyla ilgilidir. Örneğin beşinci soru aşağıdaki gibidir:

- Müzikte güçlü ve güçsüz vuruşların düzenli aralıklarla yenilenmesine ne ad verilir?
A) Senkop B) Ölçü C) Ritm D) Dizak

Öğretmen Adaylarının Kulak Eğitimi Teorisi Bilgisine İlişkin Bulgular

Ankette bu alt kategoride yer alan soruların ortalaması 10 üzerinden 6,82’dir. Öğretmen adaylarının cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunluğunun 1. (%82) ve 4. (%91) soruları doğru yaptığı görülmektedir. Birinci soru akor çevrimleriyle ilgiliyken, dördüncü soru aralık bilgisiyile ilgilidir. Örneğin birinci soru aşağıdaki gibidir:

- Aşağıdaki akorlardan hangisi 4/6 konuundadır?

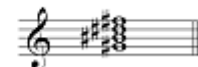
A) B)

C) D)

Öğretmen adaylarının en zorlandıkları sorular ise 2. (%50) ve 9. (%65) sorulardır. İkinci soru dominant yedili akoruyla ilgiliyken, dokuzuncu soru disonans aralıkla ilgilidir. Örneğin ikinci soru aşağıdaki gibidir:

- Aşağıdakilerden hangisi dominant yedili akordur?

A) B)

C) D)

Öğretmen Adaylarının Armoni Bilgisine İlişkin Bulgular

Ankette bu alt kategoride yer alan soruların ortalaması 10 üzerinden 6,97’dir. Öğretmen adaylarının cevapları incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun 1. (%85) ve 3. (%85) soruları doğru yaptığı görülmektedir. Bu sorular “kadans” konusuyla ilgilidir. Örneğin üçüncü soru aşağıdaki gibidir:

- Hangi kadansta yan derece kullanılır?
A) Plagal Kadans
B) Tam Kadans

- C) Genişletilmiş Kadans
D) Otantik Kadans

Öğretmen adaylarının en zorlandıkları sorular ise 4. (%44) ve 10. (%68) sorulardır. Dördüncü soru akor bağlantılarıyla ilgiliyken, onuncu soru “geçici 4-6 akor” konusuyula ilgilidir. Örneğin üçüncü soru aşağıdaki gibidir:

- Aşağıdaki akor bağlantılarından hangisi yanlıştır?

A)

B)

C)

D)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulgularından elde edilen verilere göre müzik öğretmeni adaylarının; büyük çoğunluğunun “temel müzik işaretleri” bilgi düzeylerinin yüksek olduğu, büyük çoğunluğunun “temel müzik terimleri” bilgi düzeylerinin yüksek olduğu, çoğunluğunun “kulak eğitimi teorisi” bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu, çoğunluğunun “armoni bilgisi” düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Bu çalışmadan çıkan sonuçlar dikkate alınarak, müzik eğitimi veren kurumlardaki piyano, işitme ve armoni derslerine, daha donanımlı ve nitelikli bir müzik öğretmeni yetiştirilmesi açısından önem verilmeli ve özellikle piyano derslerinde çalışılan etüt ve eserlerin armonik analizlerinin yapılması önerilmektedir.

Not: Bu çalışma 27- 29 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya’da 7 Ülkenin katılımıyla düzenlenen World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS’de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Bulut, D. ve Bulut, F. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Temel Müzik Kuramları Bilgilerinin Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi: Niğde Üniversitesi Örneği. *e-journal of New World Science Academy*, 6(3), 380-396.

Cangal, N. (2008). *Armoni*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Sevgi, A. (2003). Nasıl Bir Müzik Öğretmeni. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*. Malatya, İnönü Üniversitesi, (s. 65-68).

Töreyn, A. M. (1996). Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde Ses ve Konuşma Eğitimi. *III. Eğitim Bilimleri Kongresi*. Bursa.

Tufan, E., Bulut, F. & Kılıç, I. (2007). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumları Kazanmış Ağısl Mezunlu Öğrencilerin Müzik Kuramları Bilgilerinin Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 215-225.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.